

A MŰSZAKI CSAPATOK ÉS A KATASZTRÓFAELHÁRÍTÁS
(érvek és gondolatok)

Egy frissen induló lap első számába írni nagy megtiszteltetés és nagy felelősség. Felelősség azért, mert a bemutatkozó szám tartalma, milyensége meghatározhatja a lap olvasótáborát és felelősség azért, mert minden leírt szónak mely nyomtatásban megjelenik, súlya van. Úgy gondolom vállalni kell a megméretést, a felelősséget, hisz "hajózni kell" és napjainkban olyan problémákkal nézünk szembe melyek csak közös erővel, együttes gondolkodással oldhatók meg. Vitaindítóknak szánom ezt a cikket, bízva abban, hogy a felvetett gondolatok visszhangra találnak és a vélemények ütköztetése egy olyan álláspontot, mely előreviszi az ügyet.

Lassan közhellyé válik az a felismerés, hogy az ország alakuló - alakulgató - honvédelmi elvei új gondolkodást, a problémák újszerű megközelítését teszik szükségessé. Így van ez a műszaki biztosítás kérdéseivel és a műszaki csapatok béke- és háborús alkalmazásával kapcsolatban is. A klasszikus feladatok mellett olyan, régi-új feladatok jelennek meg, melyek eddig méltánytalanul háttérbe szorultak. Ezen feladatok közül az egyik a katasztrófaelhárítás kérdése. Régi - új feladatról beszélek hisz már a múlt században bevonásra kerültek a műszaki csapatok az árvízvédelembe. Az elmúlt években aztán kiegészültek ezek a feladatok a rendkívüli időjárási viszonyok közötti munkákkal, az atomerőmű balesetek következményeinek felszámolásában való részvétellel, az esetenkénti katasztrófa feladatokkal.

Ha kitekintünk határainkon túlra, ott is találkozunk a műszaki csapatok és a katasztrófaelhárítás szoros kapcsolatával. Akár nyugatra, akár keletre nézünk, azt tapasztaljuk, hogy a katasztrófaelhárítás komplex rendszere elképzelhetetlen a hadsereg és azon belül a szakcsapatok alkalmazása, bevonása nélkül.

A sok tekintetben példaképnek tekintett Ausztria honvédelmének egyik pillére a katasztrófák következményeinek felszámolásában való részvétel, a károk csökkentése, az emberi életek megóvása.

Milyen katasztrófákkal számolhatunk hazánk területén? Elemezve az ország földrajzi helyzetét és fejlettségét az alábbi esetek fordulhatnak elő legnagyobb valószínűséggel:

- elemi csapások (árvíz, hóakadályok, földrengés)
- technikai katasztrófák (atomerőmű baleset, ipari katasztrófa, veszélyes anyag szállításánál adódó baleset)

A műszaki csapatok bevonhatók kisebb katasztrófák következményeinek felszámolásában, de igazán hatékonyan a nagy kiterjedésű jelentős területeket veszélyeztető katasztrófák esetén alkalmazhatók.

Az ország területi értékelése azt mutatja, hogy van néhány, többszörösen veszélyeztetett terület. Ilyen Budapest, néhány iparvidék és a Paksi Atomerőmű Vállalat körzete. (A többszörös veszélyeztetettség alatt azt értem, hogy az adott területen több katasztrófaforrás is található.)

A műszaki csapatok jelenlegi elhelyezkedését összehasonlítva a fenti körzetek elhelyezkedésével következtetéseket vonhatnánk le az alkalmazás - alkalmazhatóság kérdéseire. Feltételes módot használtam, mert ez az a terület ahol talán a legtöbb bizonytalanság van.

A bizonytalanság egyrészt abból adódik, hogy a csapatok diszlokációja, jövője nem mindig ismert - esetenként másnapra változik - másrészt az állománytábla, így a bevonható erők - eszközök sem biztosak. A béke körülmények közötti alkalmazás tervezése így meglehetősen nehéz, sokszor esetleges. Más a helyzet a háborús körülmények közötti alkalmazással. A honi területen megvívott hadműveletek folyamán, vagy befejezésük után elkerülhetetlen a műszaki egységek és alegységek bevonása a háborús események következtében bekövetkezett katasztrófák következményeinek felszámolásába. Ez tervezhető hisz az állománytábla ismert, az erők és eszközök rendelkezésre állnak.

A műszaki csapatok felkészültsége és technikai állapota a következő feladatok elvégzését teszi lehetővé:

- műszaki felderítés,
- utak berendezése és fenntartása,
- műtárgyak megerősítése, felváltása,
- átjárónyitás szennyezett terepszakaszon és tűzakadályon,
- romeltakarításban való részvétel,
- vízellátás,
- sérültek mentésében való részvétel.

A felsorolás nem teljes, mintahogy további kutatásokat igényel az is hogyan, mi módon kell felkészíteni az alkalmazásra kerülő csapatokat és technikai eszközöket, hogyan kell alkalmazni őket, milyen legyen a vezetés rendje, milyen sajátosságokat rejt a kárterületen való munka?

Olyan kérdések ezek melyek megválaszolása meghaladja e cikk kereteit és a cikkíró felkészültségét. Az is előfordulhat, hogy lesz olyan kolléga aki az egész kérdéskört feleslegesnek tartja! Én úgy gondolom, hogy a haderőreform által "megtépázott" műszaki csapatoknak "harcolni" kell azért, hogy fennmaradjanak. Olyan értékeket kell felmutatnunk melyek a laikusokat is meggyőzik arról, hogy a tudásunk és speciális technikai eszközeink nem heverhetnek parlagon, azok alkalmazása békében is hasznára válik az országnak. Ilyen érték lehet a katasztrófaelhárításban való részvétel, ehhez várom gondolataitokat, észrevételeiteket!

Padányi József
(ZMKA Műszaki tanszék)

— • —

Az ATM 2000 E harckocsiaknát fejlesztették ki Ausztriában. Három darab, egymással összefüggő jeladó ad információt a mikroprocesszornak, megkülönböztetve a páncélozott célokat a szállító járművektől és az akna-keresőktől. Az automatika képes már a 0,5-0,6 km/h sebességgel közlekedő objektumokat is érzékelni és biztosítja, hogy az akna csak a gépjármű alatt robbanjon. Az akna méretei: 250x250x130 mm. Tömege 6,5 kg, ebből 1,5 kg a robbanóanyag. A jelentések szerint képes 300 mm vastagságú, egynemű acél átrobantására. A gépi telepítéskor alkalmazott élesítő szerkezet késleltetési ideje 10 perc.

(TIV 1988/10)